

«Siste nytt frå Fylkesmannens miljøvern avdeling»

Gunnhild Liva Austvoll

fmmrpost@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

07.11.2019

FNs bærekraftsmål

Hovedutfordringsbildet i endring

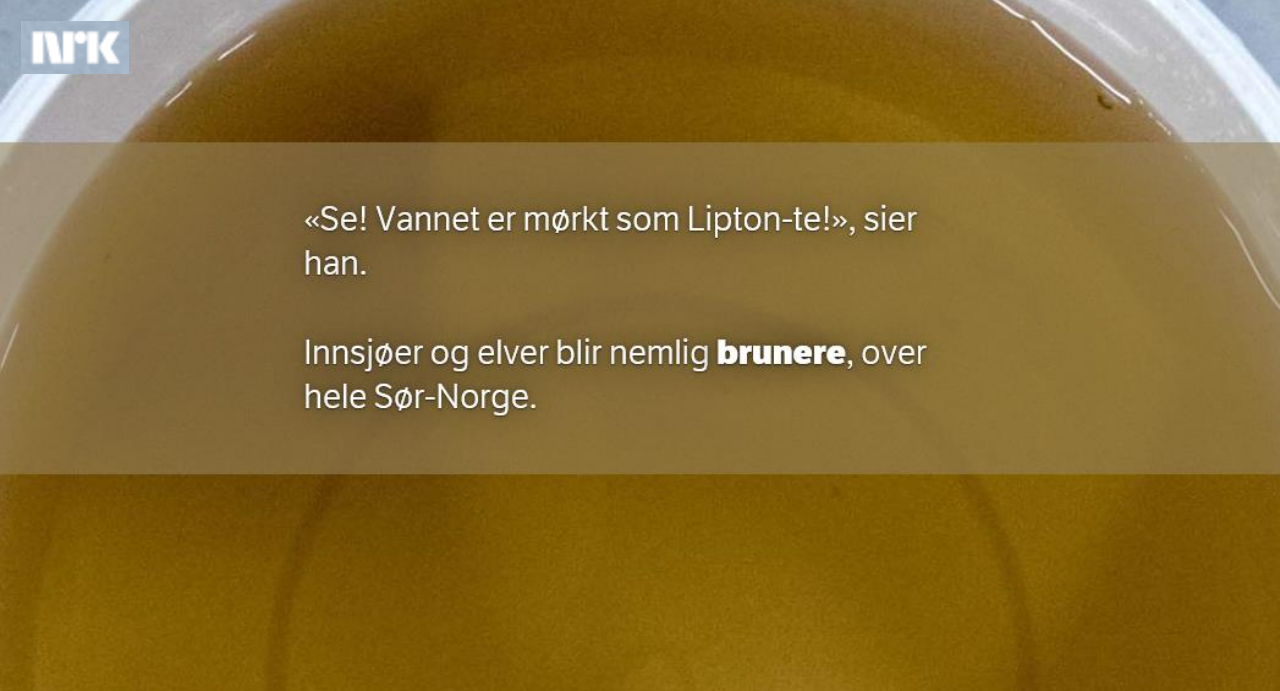
- KLIMA - klimatilpasning og klimagassreduksjon
- FORSØPLING – hav og vassdragsforsøpling, plast og miljøgifter
- TAP AV NATUR – biologisk mangfold

Klimautfordringane er her allereie

- Vi risikerer å nå eit vippepunkt – der det ikkje er noko veg tilbake:
  - Permafrost som tiner → metan
  - Mindre snø → meir innstråling
  - Korallrev dør → mindre binding av CO2
  - Tareskog i fare → mindre binding av CO2
- raske utsleppskutt er naudsynt for å unngå dei verste klimaeffektane

«Se! Vannet er mørkt som Lipton-te!», sier han.

Innsjøer og elver blir nemlig **brunere**, over hele Sør-Norge.

Store deler av bjørkeskogen i regionen er ødelagt.

Man skulle tro noe hadde eksplodert her. **Men synderen er faktisk en larve.**

Og til slutt ble Norges tørreste sted, Skjåk, dekket av vann. Årsaken var regn kombinert med **snøsmelting** – i oktober.

“ Før kunne man kjøre tvers over denne fjorden med snøscooter. I vinter har det ikke vært en eneste isbit.

KIM HOLMÉN, POLARINSTITUTTET

«Klimaendringane truer vårt eksistensgrunnlag, og er ein av dei største utfordringane vi står overfor i vår tid. Arbeidet for å bidra til reduserte klimagassutslepp i fylket, skal prioriterast»

Foto: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Overordna oppdrag til Fylkesmannen

Reduksjon i menneskeskapte klimagassutslepp

Dialog med alle kommunane i fylket, formidle relevant kunnskap og informasjon, sørge for ambisiøse mål og gjennomførte tiltak for å nå måla ute i kommunane.

Tilpassing til eit klima i endring

Arealplanlegging er viktig i denne samanhengen. FM skal vere pådrivar og rettleie kommunane i SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing. Klimaendring rundt storulykkeverksemdar.

Klimatiltak i eigen organisasjon

Tiltak for å sikre at eigen verksemd verdt meir miljøvennleg, for eks gjennom miljøsertifisering og innføring av klimaleiing

Visjon og mål for vår satsing på klimaomstilling

Visjon

Møre og Romsdal som klimanøytralt samfunn, godt tilpassa eit klima i endring.

Mål

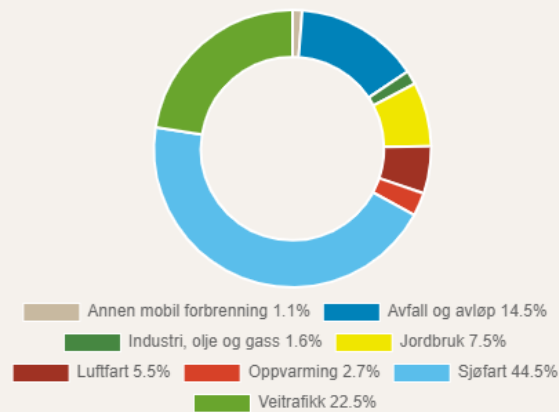
Fylkesmannen i Møre og Romsdal skal bli ein regional pådrivar innan klimagassreduksjon og klimatilpassing ved at vi tenkjer klimaomstilling i alt vi gjer.

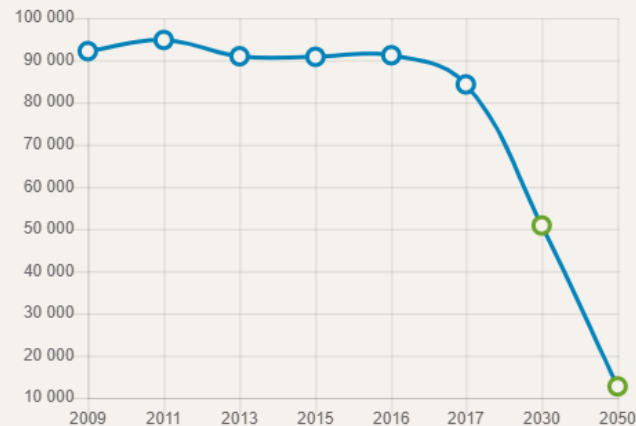
Klimarisiko, fysiskrisiko og overgangsrisiko

KLIMAGASSUTSLIPP I MOLDE

FORDELING AV KLIMAGASSUTSLIPP: HVOR TRYKKER SKOEN?

Dagens klimagassutslipp i en kommune gir en indikator på hvor utslippskuttene kan skje. Grafen viser direkte klimagassutslipp i Molde, 2017, fordelt på utslippskilder. Tallene i begge grafene er hentet fra [kommunefordelt utslippsstatistikk](#) hos Miljødirektoratet.

HISTORISKE UTSLIPP OG UTSLIPPSMÅL (TONN CO2)

Klimagassutslipp i Molde de siste årene, samt utslippsmål for 2030 og 2050 forutsatt at kommunen skal oppfylle sin del av nasjonale mål. Grafene er ikke justert for opptak av CO₂ i skog, dyrket mark og annen arealbruk. Miljødirektoratet har en [egen statistikk](#) for arealbruk.

Alle sektorer bidra.

- Tenk klima i alle anskaffelser
- Hvordan rammer overgang til lavutslippssamfunnet din virksomhet?
- Hvordan rammer klimaendringene din virksomhet?

Kva bør/må dykk huske?

Avfallsbransjen er ein del av løysninga på klimakrisa gjennom overgangen til sirkulærøkonomi.

Dei selskapa som klarer omstilling til sirkulærøkonomi, vil truleg klare seg best i lengda.

Avfallsbransjen + Sirkulærøkonomi = betre klima

Her har verksemda jobba bra

Avfall 2017

11,7

millioner tonn avfall i 2017

70 %

av avfallet ble gjenvunnet i 2017

65 %

økning i totale avfallsmengder fra
1995 til 2017

Økonomisk vekst – avfalls mengdene aukar

Mål – produsere mindre avfall, samstundes som vi utnyttar ressursane betre

Kva kan hende viss avfallsbransjen ikkje tek ansvar?

- Miljøgifter kan hamne i naturen
- Avfall kan påverke miljøet direkte ved at dårleg avfallshandtering eller forsøpling endrar økosystema. Forsøpling av havet er ein aukande bekymring, fordi plast, gummi og andre lite nedbrytbare materialar kan bli verande i miljøet i hundrevis av år og skade dyr og menneskjer.
- Avfall kan innehalde tungmetallar og andre miljøgifter. For å unngå at miljøgifter hamnar i naturen, er det viktig at farleg avfall tas forsvarleg hand om.
- Forbrenning av avfall kan føre til utslepp av helse- og miljøfarlege kjemikaliar, støv og forureiningar som bidreg til sur nedbør.
- Avfall har også indirekte konsekvensar for miljøet, dersom avfallet ikkje blir resirkulert eller gjenvunnet og ressursane går tapt.

«Nytt» på farlig avfall

- Fra Norsk Industri
  - Stortinget har vedtatt at farlig avfall skal tas forsvarlig hånd om og enten gå til gjenvinning eller være sikret god nok nasjonal behandlingsskapasitet.
  - Sannsynlig at farlig avfallsvolumene vil øke frem mot 2030.

Fundamentet for norsk farlig avfallspolitikk

- **Basel-konvensjonen**
  - **EUs avfallsdirektiver**
  - **Nasjonale miljømål**
  - **Nordisk samarbeid**
- **Nordisk samarbeid er fornuftig slik at det kan være en viss grad av spesialisering på behandlingsanlegg. Men - Norge kan ikke basere sin farlig avfallspolitikk kun på eksport. En varig nedbygging av norsk behandlingsskapasitet vil neppe være i tråd med våre internasjonale forpliktelser.**

Virkemidler/tiltak for reduksjon av farlig avfall

- Miljøvennlig design
- Økt etterspørsel - miljøvennlige produkter (offentlige innkjøp)
- Utfasing av prioriterte miljøfarlige stoffer i produkter (gjennom REACH, Stockholmkonvensjonen, etc.)
- Harmonisert praksis mht. biprodukter og End of Waste
- Økt utsortering og materialgjenvinning
- Tilrettelegging for samarbeid i industriparker/-klynger
- FoU som fremmer sirkulær økonomi/god ressursutnyttelse

Tiltak for avfallsreduksjon må primært settes inn før avfallet oppstår.

Myndighetsfordeling i avfallsforskrifta kap. 10 og 11

- Forslag om å forskriftsfeste gjeldende praksis for myndighetsfordeling mellom Miljødirektoratet og Fylkesmannen for tillatelser til behandling av noen typer farlig avfall.
  - Kverning av impregnert trevirke (kap. 11)
  - Forbrenning av noen typer farlig avfall i forbrenningsanlegg for ordinært avfall som listet i nytt vedlegg XII til kapittel 10

Forslag til nytt vedlegg XII til kapittel 10 i avfallsforskrifta

- 7011 Spillolje - refusjonsberettiget
- 7012 Spillolje - ikke refusjonsberettiget
- 7021 Olje- og fettavfall
- 7024 Oljefiltre
- 7042 Organiske løsemidler uten halogen
- 7051 Maling, lim og lakk som er farlig avfall
- 7098 CCA-impregnert trevirke
- 7142 Oljebasert borevæske
- 7154 Kreosotimpregnert trevirke
- 7156 Avfall med ftalater

Endringar i avfallsforskrifta (2015/9689)

- Forslaget er lagt ut på høyring, frist 5. nov. 2019
- Norsk Industri og NFFA har kome med høyringsuttalelsar

Ny database for farlege stoffar i produktar

Jf. art 9 i revidert rammedirektiv for avfall

Databasen skal bidra til at informasjon om innhald av stoffer med svært uønska eigenskapar (SVHC-stoffer) i produkt på markedet blir tilgjengelege for avfallsoperatører og forbrukare.

SCIP (substance og concern in article, as such or in somplex objects) finner dykk her:

<https://echa.europa.eu/waste>

Finansiell sikkerhet og MVA

- Det er gjort ein førespurnad til KLD der Miljødirektoratet foreslår at praksis for berekning av finansiell sikkerheit endrast slik at den finansielle sikkerheita ikkje omfattar meirverdiavgift.
- Faktaark (M-1265) om etablering av finansiell sikkerheit fra avfallsanlegg publisert 2019. Faktaarket finner dykk her:
<https://tema.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M1265/M1265.pdf>

Eigenrapportering til fylkesmannen blir digital

- Gjeld anlegg for mottak og mellomlagring av farleg avfall med løyve frå fylkesmannen.
- Rapportering foregår elektronisk via nettportalen Altinn

 MILJØ-
DIREKTORATET Fylkesmannen

Skjemaoversikt

Du representerer følgende organisasjon:
Org.nr: **999601391**
Navn: **MILJØDIREKTORATET**
Organisasjonsform: **Juridisk enhet**
Postadresse: **Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim**

Du har derfor tilgang til skjemaene listet opp nedenfor.

Her velger du et skjema:

- [Årlig rapportering for avløpsanlegg](#)
- [Årlig rapportering for deponier](#)
- [Årlig rapportering på bærekraftskriteriene for biodrivstoff og flytende biobrensel](#)
- [Søknad om tillatelse og årlig rapportering for kvotepliktige virksomheter](#)
- [Årlig rapportering av egenkontrollen for landbasert industri](#)
- [Årlig rapportering for CO2-kompensasjon](#)
- [Årlig rapportering av bioavfall, slam og EE-avfall og farlig avfall](#)
- [Søknad om tillatelse og årlig rapportering av eksportert og importert avfall](#)

Videreutvikling og oppdatering av Avfallsdeklarering.no

- Tilrettelegginger for elektronisk samdeklarering
  - Klar for bruk ved slutten av året
- Fortsatt på lista
  - Flyt gjennom hele kjeden
  - Tilgang til data for forside
  - ++

Farleg avfall på avvege ?

- Anlegg som tek i mot farleg avfall MÅ utføre risikovurdering som dekker at avfallet kan kome på avvege.
- Kontroll på avfall som kjem inn
- Mengdekontroll
- Enkelte fraksjonar av farleg avfall kan ha økonomisk verdi

IED – BAT

- Eu's industriutsleppsdirektiv – Forureiningsforskrifta kap.36
  - Vedlegg 2, punkt 5.1, 5.3 og 5.5 (samt 6.11)
- BAT Referansedokument (BREF) beskriver teknikkane i BAT-konklusjonar
- Enkelte av desse BAT-konklusjonane har BAT-AEL (Associated Emission Limit)
- Forureiningsmyndigheitene må sette utsleppsvilkår
- Ein kan bruke andre teknikkar enn dei som er beskrivne, men må overhalde vilkåra

IED – fellesprosjekt for avfallsbransjen

1. Finne dei aktuelle verksemdene
2. Verksemdene skal vurdere sine eigen verksemd opp mot BAT:
  - Kva for teknikkar vert nytta i dei ulike stega for avfallshandtering?
  - Er dette dei beste tilgjengelege teknikkane, eller finnast det betre som kan redusere miljøutsleppa i fylje BAT-konklusjonen?
3. Gjennomføre statusraportering og førebuingar til vidare arbeid, frist 31.12.2019

Fremdriftsplan

2018 – 2019

- Kartlegging av verksemder
- Overskriding av BAT – AEL?
- Lage rettleiing til oppdatering av løyve

2020 – 2021

- Oppdatering av løyve

2022

- Anlegga må drive i tråd med BAT-konklusjonane

Klimaomstilling
som egen satsing
for å skape
*- Trygg framtid for
folk og natur*

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Nettside fylkesmannen.no/mr